

CWICZENIE 6

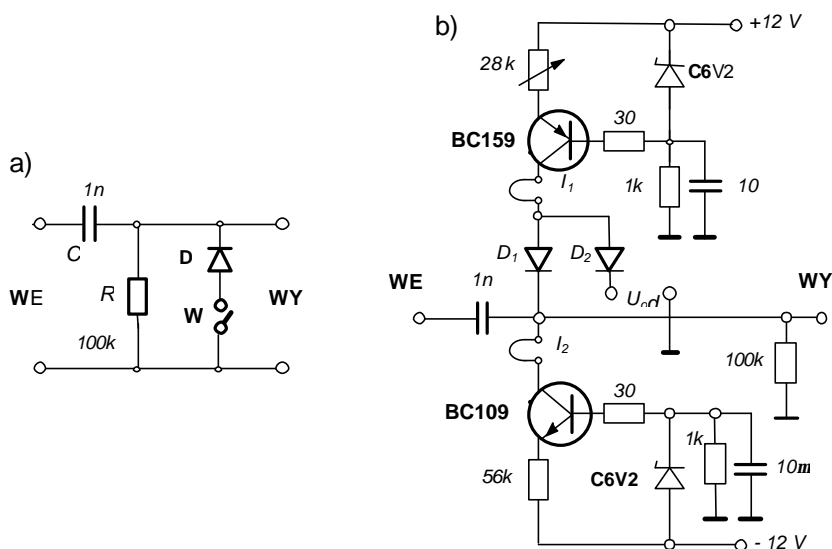
PASYWNE UKŁADY PRZYWRACANIA POZIOMU ZEROWEGO (BLR)

I. Zakres cwiczenia

- Badanie efektu przesuwania poziomu podstawy impulsu przez czwórnik różniczkujący CR.
- Badanie własności pasywnych układów przywracania poziomu zerowego (BLR – *Base Line Restorer*).
- Pomiar zależności przesunięcia linii podstawy impulsu ΔV_o od częstotliwości repetycji f przy założonej szerokości impulsu t_i .

II. Przedmiot cwiczenia

Przedmiotem cwiczenia są dwie wersje układów pasywnych przeznaczonych odpowiednio do minimalizacji efektu przesunięcia podstawy impulsów monopolarnych i bipolarnych. Pierwsza stanowi układ z dioda obcinająca, druga natomiast – układ dwudiodowy według koncepcji Robinsona. Schematy obu tych konfiguracji, zmontowanych we wspólnym module cwiczeniowym, przedstawiono odpowiednio na rysunku 1.

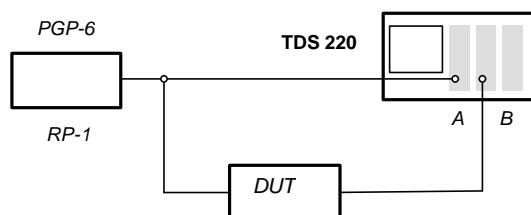
Rys. 1. Schemat układów modułu cwiczeniowego: a) prostego obcinacza diodowego; b) dwudiodowego restorera pasywnego w konfiguracji Robinsona.

Pierwszy z nich wyposażono w wylacznik (W) umożliwiający odłączenie diody obcinającej (D), drugi natomiast w zespół gniazd dla ewentualnego pomiaru kontrolnego prądów I_1 i I_2 obu tranzystorów.

III. Program ćwiczenia - instrukcja szczegółowa

1) Badanie efektu przesunięcia linii zerowej w obwodzie C-R

Zestawić układ pomiarowy według schematu podanego na rysunku 2, wstawiając jako blok oznaczony symbolem DUT *układ z dioda obcinająca*. Wylacznik W w galezi diody przelaczyc w pozycje „WYL”.

Rys. 2 Schemat zestawu do badania przesunięcia linii zerowej w czwórniku C-R

Generator impulsów PGP-6 przelaczyc w tryb generacji ciagu impulsów polarnosci dodatniej o amplitudzie $V_{\max} = 5 \text{ V}$ i szerokosci $t_i = 5 \text{ }\mu\text{s}$. Obserwacje i pomiary przeprowadzic dla czestotliwosci repetycji impulsów $f = \{1, 5, 10, 50 \text{ i } 100\} \text{ kHz}$.

Przedmiotem pomiarów oscyloskopowych jest ksztalt odpowiedzi czwórniku C-R oraz przesuniecie linii zerowej ΔV_0 ciagu impulsów (pomiar w kanale B oscyloskopu TDS 220). Obydwa wejścia (A i B) oscyloskopu winny byc przelaczone w pozycje sprzezenia bezposredniego (stalopradowego).

Wyniki pomiarów zestawic w tabelce $[f - \Delta V_0]$ oraz przedstavic w formie wykresu zaleznosci ΔV_0 od $\log f$.

2) Badania własności układu z dioda obcinająca (C-R-D)

Zakres tego zadania obejmuje badania odpowiedzi układu skracajacego z dioda obcinajaca (C-R-D) na trzy rodzaje impulsów wejsciowych: monopolarnego impulsu o polarnosci dodatniej, monopolarnego impulsu o polarnosci ujemnej oraz impulsu bipolarnego. W przypadkach impulsów monopolarnych badania nalezy przeprowadzic w układzie pomiarowym stosowanym w punkcie 1 programu cwiczenia w warunkach wlaczonej diody obcinajacej (z zamknietym wylacznikiem W).

3) Badanie odpowiedzi układu C-R-D na impulsy dodatnie

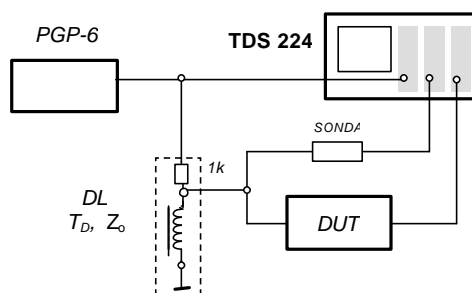
- Wykonac serie pomiarów według programu punktu 1 dla ciagu monopolarnych impulsów, dodatnich.
- Przerysowac przebieg odpowiedzi układu.
- Rezultaty pomiarów przesunięcia linii zerowej przedstavic w takiej samej formie jak w punkcie 1.

4) Badanie odpowiedzi układu *C-R-D* na impulsy ujemne

- Podać na wejście badanego układu ciąg impulsów o polarności ujemnej i małej częstotliwości repetycji (np. $f = 1$ kHz).
- Zaobserwować przebiegi odpowiedzi układu dla różnych szerokości impulsów wejściowych.
- Przerysować i skomentować kształt odpowiedzi.

5) Badanie odpowiedzi układu *C-R-D* na impulsy bipolarne

- Uzupelnić zestaw pomiarowy dodatkowym podzespołem funkcjonalnym służącym do formowania impulsów **bipolarnych**. W wersji podstawowej stanowi go układ ze zwarta linia opóźniająca o czasie opóźnienia $T_D = 2,5 \mu s$ oraz impedancji charakterystycznej $Z_0 = 1 k\Omega$. Schemat zmodyfikowanego w ten sposób zestawu pomiarowego przedstawiono na rysunku 3.

Rys. 3. Schemat zestawu do obserwacji odpowiedzi obciążacza na impulsy bipolarne

Alternatywna wersja zrealizowana w formie tandemu generatora fali prostokątnej oraz aktywnego układu formującego zawierającego kaskadę monowibratorów generujących parę przylegających do siebie impulsów przeciwnej polarności.

- Dokonać obserwacji przebiegów wejściowych i wyjściowych ciągu impulsów o amplitudzie $V_{max} = 5$ V (dowolnej polarności), szerokości $t_i = 5 \mu s$ i częstotliwości repetycji $f = 1$ kHz.
- Przerysować obserwowane przebiegi i skomentować ich charakter.

6) Badanie własności układu Robinsona

- Zwrócić do masy gniazdo oznaczone symbolem „ U_{od} ” ustalając wartość spoczynkową napięcia wyjściowego na poziomie potencjału masy.
- Sprawdzić rozpyły prądów w galeziach zasilających źródeł prądowych włączając do ich obwodów (w punktach oznaczonych symbolicznie „ I_1 ” i „ I_2 ”) mikroamperomierze o zakresie pomiarowym ok. $200 \mu A$. W razie potrzeby skorygować wartości prądów za pomocą potencjometru nastawczego w obwodzie emitera „górnego” źródła prądowego (I_1).

- Wykonac serie pomiarów poziomu przesunięcia linii zerowej dla ciągu impulsów monopolarnych i bipolarnych, odpowiednio w układzie z rysunku 6.2 lub 6.3, przyjmując następujące wartości parametrów sygnału wejściowego: $V_m = 5 \text{ V}$, $t_i = 5 \text{ } \mu\text{s}$ oraz $f = \{1, 5, 10, 50, 100\} \text{ kHz}$.
- Wyniki pomiarów przedstawić w formie tabelarycznej i wykresnej.
- Wyznaczyć doświadczalnie maksymalną częstotliwość impulsów, przy której przesunięcie poziomu zerowego nie przekracza założonej wartości (przykładowo – 25 mV).
- Rezultat pomiaru skonfrontować z wartością obliczeniową.

IV. Wyposażenie stanowiska ćwiczeniowego

- Moduł ćwiczeniowy: UKŁADY PRZYWRACANIA POZIOMU ZEROWEGO
- Generator impulsów typu PGP-6
- Oscyloskop typu TDS 224 z sonda pomiarowa
- Moduł ćwiczeniowy: LINIA OPÓZNIAJĄCA
- Zasilacz niskiego napięcia typu KB-60-01
- Woltamperomierze uniwersalne
- Kable i przewody połączeniowe
- Przystawka formująca impulsy bipolarne

V. Literatura pomocnicza

- [1] Instrukcje pomocniczej aparatury pomiarowej
- [2] Korbel K.: *Elektronika jądrowa. Cz. II. Układy elektroniki jądrowej*. Kraków, Wyd. AGH 1985
- [3] Kowalski E.: *Elektronika Jądrowa*. Warszawa, OIEJ, Dodatki do Postępów Techniki Jądrowej, nr 76 (559), 1973
- [4] Nicholson P.W.: *Nuclear Electronics*. London, New York, Sydney, Toronto John Wiley & Sons 1974
- [5] Robinson L B.: *Reduction of Baseline Shift in Pulse-Amplitude Measurements*. Rev. Sci. Instr., vol. 32, 1961, 1057

